

21 oktober 2020

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

**LEVENLANG ONTWIKKELEN: 3 SMAKEN...
EN PERSOONLIJK LEERRECHT...
EN FLEXIBILISERING...
EN DRIE VERSCHILLENDE WEBSITES...
MAAR IS DE COMMUNICATIE WEL IN FORMELE ZIN HELDER GENOEG?**

Inleiding

Los van het feit dat er veel over onderwijs en scholing wordt gesproken in het kader van het herstel van de economie en de verschuivingen in de werkgelegenheid, is er nog steeds na jarenlang overleggen en het maken van plannen veel nieuwe en ook 'gerecyclede' aandacht voor het 'levenlang ontwikkelen - LLO'. De overheid jaagt opnieuw van alles aan. De SER heeft als adviesorgaan de rol van regisseur op zich genomen. Maar het zal toch echt aan de aanbieders van onderwijs en scholing zijn om aan te geven wat er allemaal mogelijk is, in het bekostigde dan wel private circuit.

Het is zonder meer handig als voor het LLO door alle betrokkenen eenzelfde lijn wordt getrokken en vervolgens daarmee een duidelijke weg wordt bewandeld. Daarvoor moet OCW (en andere ministeries die op een of andere wijze een betrokkenheid hebben bij scholing) en in samenspraak daarmee de SER een overkoepeld plan van aanpak hebben. Tevens zou daarmee kunnen worden afgedwongen dat in ieder geval de bekostigde instellingen in het mbo, hbo en wo binnen hun kaders, regelingen en voorschriften beziën voor wat er kan en vooral mag worden gedaan, om vervolgens helder te zijn over de samenwerking met aanbieders op de private markt.

Juist dat laatste is toch een probleem, omdat de bekostigde instellingen wel een zekere ruimte hebben in dat opzicht, maar dat er vervolgens constructies worden gerealiseerd die niet altijd bijdragen aan een transparant geheel rond de scholingsmarkt. Dat kan een belemmering opleveren als het moment aanbreekt dat alle partijen de handen ineen dienen te slaan om gezamenlijk ervoor te gaan zorgen dat het genoemde economische herstel vorm valt te geven, in samenhang met de dynamiek op de arbeidsmarkt en het scheppen van banen.

In dit nummer gaan we in op een aantal zaken die daarmee te maken hebben. Ze zijn te zien als signalen, ook naar de beleidsmakers toe. Al begin 2019 heeft de Tweede Kamer de overheid gevraagd om alle, maar dan ook echt alle partijen om tafel te zetten om te komen tot een totaal-beleid voor het LLO. Individueel hebben die organisaties aangegeven daartoe bereid te zijn, maar nu nog de daden. De SER doet haar best maar deze organisatie is in formele zin een adviesorgaan, met leden van de sociale partners en namens de Kroon. Op papier uitstekend geregeld maar vanuit die hoek kan niets worden afgedwongen. Dat zou ergens toch wel moeten. Daarover zou 'men' goed met elkaar kunnen gaan nadenken.

Op een rijtje de paragrafen

1. Individuele leerrekening / persoonlijk leerrecht
2. Brief aan TK over flexibilisering in mbo en ho – flexstuderen en aanverwante zaken
3. SER en activiteiten – LLO Helpdesk kan handig zijn
4. Drie websites voor LLL: nader bekeken... - maar de communicatie is formeel gezien niet correct

1 Individuele leerrekening / persoonlijk leerrecht

Een paar weken geleden kwamen de koepels voor het bekostigde mbo, hbo en wo naar buiten met het plan voor het invoeren van een 'persoonlijk leerrecht'. Lees eerst hier het persbericht:

Iedere werkende Nederlander vanaf 27 jaar moet het basisrecht van één week scholing per jaar krijgen. Dat is de kern van het plan 'Een leven lang ontwikkelen voor iedereen' van de MBO Raad, Vereniging Hogescholen (VH) en Vereniging van Universiteiten (VSNU). Dit plan is vandaag, 21 september, overhandigd aan minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

"VH, MBO Raad en VSNU voelen een gezamenlijke publieke verantwoordelijkheid voor een leven lang ontwikkelen. Beroepenvelden veranderen immers in hoog tempo en daarmee ook de arbeidsmarkt. De coronacrisis versnelt dat nog eens. Wij willen dat iedereen écht de kans krijgt om te kunnen bij-, her- of omscholen," zegt VH-voorzitter Maurice Limmen.

Onderwijs is een belangrijke schakel naar meer gelijke kansen, vinden de onderwijsverenigingen. Adnan Tekin, voorzitter van de MBO Raad: "Wij zijn voor een systeem van individuele leerrechten en bijbehorende bekostiging, omdat je op die manier zoveel mogelijk mensen toegang geeft tot het post-initieel onderwijs. Een individueel scholingsbudget neemt de drempel weg om mogelijkheden te benutten". In de plannen krijgen werknemers met diploma tot mbo-niveau 2 een extra week leerrechten, in totaal twee weken.

Het plan 'Leven lang ontwikkelen voor iedereen' is een unieke samenwerking tussen mbo, hbo en wo. Samen pleiten de onderwijsverenigingen voor een plan met een nieuw en aanvullend systeem van publieke onderwijsbekostiging in de vorm van persoonlijke leerrechten. VSNU-voorzitter Pieter Duisenberg: "Met dit plan willen wij, samen met het bedrijfsleven en de overheid, een doorbraak teweegbrengen in leven lang ontwikkelen. Als publieke onderwijsinstellingen is onze huidige wettelijke taak beperkt tot initieel onderwijs aan jongeren. Wij voorzien een publiek aanbod voor bij- en omscholing voor volwassenen van alle leeftijden en op alle niveaus, modulair aangeboden en gecertificeerd. Daar willen wij graag aan werken en we vragen het kabinet dit te faciliteren."

Uitstekend idee, het hebben van 'leerrecht', naast het recht dat elke burger heeft om het middelbaar onderwijs te kunnen volgen en binnen het hoger onderwijs een Ad, een B en een M te doen tegen wettelijk collegegeld en met de bijbehorende ondersteuning en financieringsmogelijkheden. Het gaat voor de grootste groep om een week per jaar, 40 uren nemen we aan (dus niet gelijk aan de omvang van de baan, het aantal uren per week). Een aantal uren klinkt al wat flexibeler, om ze ook gespreid over het jaar in te mogen zetten. Het zal niet de bedoeling zijn om iemand te dwingen een losse week voor scholing uit te trekken, zeker niet bij een baan in loondienst. Om daarvoor een vakantieweek te gebruiken, ligt ook niet voor de hand.

Uit het document

In het bijbehorende document dat bij dit voorstel hoort, staan de volgende passage:

Iedere Nederlander dient daarom in de toekomst te beschikken over een individueel scholingsbudget in de vorm van 'leerrechten' die kunnen worden ingezet om losse modules of certificaten met een civiel effect te behalen. Dat onderwijs kan worden aangeboden door erkende publieke en private aanbieders (CREBO/CROHO-gebaseerd).

Het is dus een budget, met een vast bedrag per persoon. Ook dat geld is zeker niet gekoppeld aan de baan en de functie. Je zou kunnen zeggen dat het een weksalaris zou moeten zijn, denkende aan het gegeven dat voor degenen die op een hoger niveau werkzaam zijn, een cursus of training veelal een heel stuk duurder uitvalt dan wat voor minder gecompliceerde functies nodig is ter verrijking ervan. Maar het lijkt erop dat het een vast bedrag is voor iedereen, mogelijk elk jaar te indexeren op basis van de stijging van de kosten voor scholing (en mogelijk voor de inflatie).

Opvallend is dat het plan afkomstig is van de bekostigde aanbieders, maar vervolgens wordt vermeld dat het geld ook mag worden besteed bij de private aanbieders. De NRTO als koepel voor die aanbieders wordt echter niet genoemd. Dat kan te maken hebben met het feit dat veel bekostigde hogescholen in een bepaalde constructie zelf of in nauwe samenwerking met een partnerorganisatie ook al in een private setting allerlei vormen van scholing verzorgen.

Het ligt dan voor de hand dat de VH, MBO Raad en VSNU hierop doelen, dus dat ze graag zien dat de leerrechten in ieder geval daar kunnen worden ingezet. Maar ze gaan een stap verder nl. dat dit ook kan door het geld voor het afnemen van onderdelen van geaccrediteerde opleidingen

door mensen die het leerrecht willen inzetten, direct over te laten maken op de rekening van de bekostigde instelling. Dus geen tussen-instelling. We komen hier verderop nog wel op terug, mede aan de hand van de recente brief van de minister aan de TK over 'flexibilisering'.

Een andere interessante passage uit het opgestelde document:

Het samen met relevante stakeholders inrichten van een infrastructuur die werkenden stimuleert om te gaan leren en drempels verlaagt om onderwijs te gaan volgen (bijvoorbeeld het idee van werkwinkels).

Je kunt je afvragen wie de relevante stakeholders zijn, om die structuur op te zetten met bijvoorbeeld werkwinkels. Er zijn al veel van dat soort 'bureaus' te vinden, denkend aan wat het UWV verspreid over het land te bieden heeft. Ook kunnen uitzendorganisaties met kennis van zaken een bijdrage leveren. Veel gemeentes kennen allerlei loketten waar mensen kunnen aankloppen. Onderzoek naar de effectiviteit van een nieuwe opzet is wel nodig. Die 'werkwinkels' zijn ook niet gratis, tenzij het geld daarvoor uit dezelfde pot als voor de leerrechten wordt gehaald.

Kanttekeningen en suggesties

Het is zo dat nu overal ter wereld voorstellen worden ontwikkeld voor het verankeren van 'individual learning rights' in de wet- en regelgeving. De huidige crisis heeft het denken hierover op vele plekken aangejaagd, gelet op de vereiste bij- en vooral her- en omscholing voor de sterk veranderende arbeidsmarkt. De Europese Commissie noemt het ook in de plannen voor de komende jaren. Mogelijk dat er dan ook Europese budgetten voor ter beschikking zullen gaan komen.

In de vele (internationale) discussies die nu worden gevoerd, worden allerlei suggesties naar voren gebracht, om dit instrument sterker te maken. We pakken hier een aantal daarvan mee.

- Het moet mogelijk zijn om leerrechten op te sparen, met een maximum. Daarmee kunnen ook scholingstrajecten worden gevolgd met meer lengte en groter van omvang.
- Een optie is om het leerrecht te koppelen aan het scholingsfonds van een werkgever, zodat bepaalde budgetten zijn samen te voegen. Daarbij wordt in gezamenlijk overleg bezien hoe het geld het beste kan worden besteed, al dan niet onder werktijd.
- Een idee is om teamsgewijs aan de slag te gaan, op een bepaalde afdeling of voor mensen die een vergelijkbare functie hebben, en het budget samen te voegen om bepaalde scholing op een meer efficiënte wijze in te kopen.
- Het is voorstelbaar dat een deel van het budget wordt gebruikt voor begeleiding, dus het inschakelen van een coach of loopbaanbegeleider. Daarbij kunnen ook gegevens over de werkgelegenheid, de vraag naar bepaalde competenties en het zoeken naar alternatieven voor banen in andere sectoren worden gebruikt.

2 Kamerbrief over 'flexibilisering' en losse modules: privaat...

Op 8 oktober ging er een brief van de minister naar de TK waarin antwoord wordt gegeven op een motie over het 'levenlangleren-krediet'. Daarbij greep ze deze kans aan om een aantal zaken betreffende het flexibiliseren van het mbo en hbo/wo aan de orde te stellen. We geven hier die tekst in stukjes, met commentaar.

In het hoger onderwijs is het, net zoals in het mbo, bij alle opleidingen van bekostigde en niet-bekostigde instellingen mogelijk het onderwijsprogramma modulair in te richten en op te bouwen. Ook kunnen studenten in het niet-bekostigd hoger onderwijs een deel van een ho-opleiding volgen. In het hoger onderwijs wordt dit ook wel 'modulaire deelname' genoemd. De bekostigde ho-instellingen ontvangen geen bekostiging voor studenten die losse modules volgen, omdat modulaire deelname alleen in het niet-bekostigde contractonderwijs mogelijk is. Uitzondering hierop is de Open Universiteit (OU); bij de OU is bekostigde deelname aan 'losse modules' van wo-opleidingen wel mogelijk.

Ze geeft dus aan dat het een hogeschool vrij staat om onderwijseenheden als modules te zien dan wel een aantal ervan te bundelen om daarmee een module te scheppen. Vaak wordt daaraan gekoppeld dat een dergelijke module een eigen civiel effect heeft. Ook kan het zo zijn dat een module eveneens bij andere opleidingen terug te vinden is, om daarmee een eventuele overstap mogelijk te maken.

Individu kan wel zelf beslissen... een aandachtspunt

Het aanbieden van dergelijke modules op zichzelf staand mag niet door een bekostigde instelling, via een inschrijving als student. Iemand zou dat in principe zelf kunnen besluiten, door zich formeel voor de (deeltijdse) studie in te schrijven en vervolgens een paar modules te volgen. De kosten kunnen ook nog wel eens lager zijn dan wat op tafel moet worden gelegd bij een private constructie. Dat er na twee jaar een 'bsa' komt, zal voor zo iemand geen probleem zijn...

Het openlijk aanbieden van deze constructie is wettelijk verboden. Maar het individu kan het recht om aldus te handelen, niet worden ontzegd.

Opmerkelijk is overigens de frase: '...omdat modulaire deelname alleen in het niet-bekostigde contractonderwijs mogelijk is.'. Contractonderwijs is altijd privaat en dus zonder bekostiging door de overheid. Wellicht wordt hier bedoeld dat bekostigde instellingen niet onder die vlag en zonder gebruikmaking van de formele erkenning als zodanig modulair te werk kunnen gaan bij cursisten (want het zijn geen studenten).

Inschrijving en deelname bij opleidingen van andere bekostigde hogescholen is alleen mogelijk per studiejaar (of het resterende deel van het studiejaar, bij instroom na september).

Zoals gezegd, het moet bij de bekostigde hogescholen en universiteiten gaan om een inschrijving als student, dus met het oog op het doen van de volledige opleiding – dan wel de rest van de jaarlijkse studiepunten als betrokkene zich na 1 oktober inschrijft.

In dit geval is ook weer niet te vermijden dat iemand vervolgens alleen maar een paar modules volgt, bijvoorbeeld in het tweede semester en daarbij de helft van het (halve, bij een eerstejaars) jaarlijkse collegegeld betaalt (en de instelling geen bekostiging ontvangt voor dat semester).

Overigens kan in deeltijd de situatie zo zijn dat de hogeschool meedoet aan het experiment rond 'flexstuden'. Ook in dat geval moet het gaan om een student – de status dus – maar deze persoon kan nog meer maatwerk voor zichzelf realiseren en zich laten registreren voor alleen die modules. De instelling kan hier, los van de eisen die worden gesteld aan het mogen flexstuden, verder niet zoveel aan doen.

Aanbod LLO in het hoger onderwijs

De minister gaat vervolgens in op het aanbod van onderwijs, scholing en training in het kader van het 'levenlang ontwikkelen'. Verderop in dit nummer doen we ook in een aparte paragraaf.

Universiteiten richten zich in het kader van een leven lang ontwikkelen met name op het aanbod van modulair contractonderwijs. In VSNU-verband wordt gewerkt aan een online platform voor modulair onderwijs, dat volgens planning uiterlijk oktober 2021 gelanceerd wordt. Als een soort voorloper op dit digitale platform is onlangs een website op het gebied van AI/ICT en Ondernemerschapsonderwijs gelanceerd. Hogescholen maken hun aanbod voor (werkende) volwassenen transparant op de website 'heel veel in deeltijd.nl'. Naast het aanbod van deeltijdse opleidingen associate degree, hbo-bachelor en hbo-master is daar onder de noemer 'post-hbo-opleiding' ook het aanbod trainingen, modules en cursussen van hogescholen te vinden.

Hieronder in paragraaf 4 dus straks meer. Maar we wijzen alvast op de laatste zin hierboven die op een fraaie wijze omzichtig en wollig is geformuleerd door de minister...

Tot slot is in de strategische agenda 'Houdbaar voor de toekomst' (december 2019) aangekondigd dat flexibele deelname aan bekostigde opleidingen hoger onderwijs mogelijk zal worden gemaakt. Dat gebeurt aansluitend op het huidige experiment flexstuden, dat tot medio 2023 loopt. Het experiment flexstuden stelt deelnemende studenten in staat om per studiepunt te betalen. Dit is gunstig voor studenten die bijvoorbeeld bestuurswerk doen of mantelzorg verrichten en daardoor niet het volledige studiejaar kunnen volgen.

De student schrijft zich dan voor de vakken die hij of zij wil volgen en betaalt collegegeld naar rato van het aantal studiepunten, met een kleine opslag. Bij flexstuden/flexibele deelname gaat het om diplomagerichte deelname aan opleidingen en dus niet om deelname aan één of enkele losse modules. Het gaat dus niet om modulaire deelname, maar om het mogelijk maken van getemporeerde opleidingsdeelname.

De minister kondigt hier alvast de veranderingen in de wet aan, straks door te voeren op basis van het experiment met flexstuderen. Ze gebruikt helaas wel weer in eerste instantie de omschrijving ervan als het 'betalen per studiepunt' want dat is het helemaal niet. Het wordt vervolgens gecorrigeerd met 'betaalt collegegeld naar rato van het aantal studiepunten'. Iemand volgt een aantal eenheden, op basis van een overeenkomst dienaangaande met de instelling, en betaalt dan geld voor de daaraan gekoppelde hoeveelheid studiepunten, minder dan 60 stuks.

Het voorbeeld van de mantelzorg en dergelijke situaties en de opmerking over de 'getemporeerde deelname' laten tevens zien dat het volgens de overheid gaat om het eigenlijk moeten doen van een geheel jaar, maar dat om moverende redenen een aantal eenheden in dat jaar opzij wordt gezet, om later weer in te halen.

In een nieuwsbrief van vorig jaar hebben we bovendien het lijstje met randvoorwaarden afgedrukt, als het gaat om deze vorm van flexibilisering. Daarbij is aangetekend dat op die manier de mate waarin dat kan in de praktijk wel erg beperkt is. Als de voorstellen openbaar worden, zeer waarschijnlijk onder een nieuwe minister, komen we hierop uiteraard terug.

3 SER en ondersteuning LLO

Voordat we naar de websites gaan waarop het aanbod van instellingen rond scholing in het kader van LLO is te vinden, nog even aandacht voor hetgeen de SER doet om iedereen te informeren over wat er allemaal mogelijk is. Men mag zelf geen beleid maken of aan de slag gaan met allerlei constructies, vandaar dat het blijft bij het geven van voorlichting over de 'regels' en het verstrekken van (goede) 'voorbeelden'.

Hier de links naar de twee onderdelen van de SER-website:

<https://www.ser.nl/nl/thema/leven-lang-ontwikkelen/regels>

Het gaat hierbij om regelingen en subsidies die er zijn voor werkenden, werkgevers en anderen iets met scholing in het kader van LLO willen doen. Het is allemaal keurig op onderwerpen geordend maar 'het is wel erg veel'. Enige begeleiding bij het verder uitzoeken van een bepaalde regeling lijkt wel handig...

<https://www.ser.nl/nl/thema/leven-lang-ontwikkelen/voorbeelden>

Rond het LLO wordt in het land veel gedaan, vooral op lokaal en regionaal niveau. Het lijkt de bedoeling dat anderen die initiatieven willen gaan ontplooiën, hier inspiratie kunnen opdoen. Ook kan vervolgens contact met mensen die het voorbeeld hebben aangedragen, worden opgenomen.

Vraagloket / helpdesk

Wat de website van de SER duidelijk maakt, is dat er een stevige behoefte is aan informatie. Maar vervolgens laat de overdaad aan mogelijkheden en de ingewikkeldheid van allerlei regelingen zien dat de gemiddelde burger en werknemer vaak al snel door de bomen het bos niet meer kan zien. Natuurlijk is veel van de informatie bedoeld voor de afdeling personeelszaken van een bedrijf en allerlei slimme intermediairs, maar bij kleine organisaties is men niet altijd bedreven in die kunst.

Het kan derhalve een heel goed idee zijn om op regionaal niveau juist voor het levenlang ontwikkelen een helpdesk of vraagloket te hebben. In het voorstel voor een individuele leerrekening wordt gesproken over 'werkwinkels', maar het gebruik van het begrip 'werk' kan veel mensen op het verkeerde been zetten. Het kan ook voor de persoonlijke ontwikkeling zijn, voor het kunnen doen van vrijwilligerswerk of voor andere zaken die het leven van iemand en de directe omgeving aangenamer kunnen maken – binnen een team, familie of buurt.

Het zou aardig zijn als de overheid gaat bezien of er in alle regio's onafhankelijk in te richten 'LLO Loketten' kunnen worden ingericht. Maak het niet te moeilijk en ook niet commercieel ingesteld. Het kan een bezetting kennen met een of twee vaste krachten, aangevuld met experts die werken binnen het middelbaar en/of hoger onderwijs. Daar omheen kan worden gewerkt met een groep mensen die uit het bedrijfsleven afkomstig zijn en ervaring met scholing en begeleiding hebben.

Het zou interessant zijn om het loket onder te brengen bij een mbo-instelling, om de drempel zo laag mogelijk te laten zijn. Er kunnen zeker studenten worden ingeschakeld voor het laten draaien ervan, met de organisatie, logistiek, website, sociale media en andere mogelijkheden om de doelgroepen te bereiken.

Uiteraard zijn de diensten voor degenen die de helpdesk gebruiken, helemaal gratis. Als er geld is, kan worden nagedacht over een budget (deel van de individuele leerrekening...) voor het begeleiden en coachen van degenen die een concreet voorstel krijgen voor de scholing en het daarbij af te leggen traject. Het sterke vermoeden bestaat dat het rendement van een dergelijke aanpak bijzonder hoog kan zijn.

4 De drie websites voor LLO: nader bekeken...

In de bovenstaande paragrafen is al gemeld dat er nu wordt gewerkt aan websites rond het aanbod vanuit de instellingen in het hoger onderwijs. Daarbij wordt aangesloten bij de plannen voor een leerrekening, het flexibiliseren van leerwegen en de wens van bekostigde aanbieders om ook te kunnen acteren als private instellingen met het verzorgen van onderdelen van geaccrediteerde opleidingen. Daarnaast kunnen ze dan het private aanbod verder gaan uitbreiden.

We lopen de websites na, met een aantal kanttekeningen om aan te geven 'dat er voor de overheid nog wel wat werk aan de winkel is' om alles binnen de regelgeving, nu en straks, een plek te geven. Daarbij speelt het zgn. level playing field met de bekostigde en private aanbieders een rol – en dat speelveld mag volgens een eerder dit jaar door de TK aangenomen motie niet worden verstoord. Laten de indieners van die motie daarom ook nog eens goed naar dit alles kijken, is onze aanbeveling, om straks de gewenste helderheid te behouden dan wel te verkrijgen.

1 Website Vereniging Hogescholen

Onlangs is de website van de VH gelanceerd:

www.heelveelindeeltijd.nl

Klik en kijk. Het is een overzicht van het aanbod dat door de deelnemende instellingen is geformuleerd als het gaat om de doelgroep werkenden en daarmee te vergelijken personen. Prima, op zich. Mooi, als zodanig. Natuurlijk nog niet volledig, zo te zien, maar het zal best zo zijn dat het aanbod gestaag gaat toenemen.

Echter, bij een goede beschouwing moet worden gesteld dat er geen sprake is van een helder beeld naar de lezers van dit alles toe. Het is aan de overheid, de inspectie en de NVAO – op basis van de verantwoordelijkheid die er is en kan worden genomen – om verder te bezien of hier sprake is van een dusdanig schetsen van een beeld waarbij vraagtekens te plaatsen zijn en dat verder overleg dienaangaande nodig is.

Niet-hogescholen op de website

Er wordt gesproken op de website over het aanbod door 'hogescholen'. Dat zijn op basis van de wetgeving instellingen die via een accreditatie gerechtigd zijn om opleidingen voor de Ad, Bachelor en Master te verzorgen. In de WHW worden die hogescholen ook genoemd, in een van de bijlagen. Echter, op deze website staan onder andere de volgende aanbieders – bij 'deelnemende hogescholen':

- Zuyd Professional
- Fontys Pro
- Hanze Pro
- Inholland Academy

Raadpleging van de formele registers laat zien dat dit geen zelfstandige hogescholen zijn. Het gaat om benamingen voor de bundeling van privaat aanbod binnen de bekostigde structuur dan wel voor een op zichzelf staande organisatie die door de hogeschool is opgericht om de private markt te bedienen.

Zo is de Inholland Academy geen lid van de Vereniging Hogescholen, maar wel van de NRTO, de koepel en belangenbehartiger van de private aanbieders. Saxion Next is ook lid van de NRTO, maar komt niet voor op de website van de VH. Avans+ is geen lid van de NRTO en is eveneens niet aan te treffen op deze website.

De vraag die vervolgens opduikt, is of dit een constructie is die zorgt voor transparantie. Kan het zo zijn dat iemand die bij een dergelijk onderdeel of aanverwante instelling aanklopt, dit doet vanwege het gebruik van de naam (status, merk) van de bekostigde hogeschool?

Uit de brief van de minister aan de TK

Bij het aanhalen van de relevante passages uit de brief aan de TK over de websites, in het kader van de verdere aanpak voor LLO, is ook al even stilgestaan bij de volgende uitspraak:

Naast het aanbod van deeltijdse opleidingen associate degree, hbo-bachelor en hbo-master is daar onder de noemer 'post-hbo-opleiding' ook het aanbod trainingen, modules en cursussen van hogescholen te vinden.

Hierbij maakt de minister een tweetal fouten, en die zouden toch moeten worden gecorrigeerd, in de aanloop naar de verdere formulering van plannen voor de broodnodige flexibilisering van het hoger onderwijs.

Post-hbo

Er wordt gesproken over 'post-hbo-opleiding'. Dat is een benaming die niet in de wet is terug te vinden (en het kan dus best een traject zijn na de Ad, Bachelor dan wel Master). Wel staat er het volgende:

Artikel 7.3b. Postinitiële masteropleidingen

Naast de opleidingen, bedoeld in artikel 7.3a, worden binnen het hoger onderwijs onderscheiden:

- a. post-initiële masteropleidingen in het wetenschappelijk onderwijs, en
- b. post-initiële masteropleidingen in het hoger beroepsonderwijs.

Ergo, er mag alleen maar worden gewerkt met 'post-master-opleidingen', te volgen door iemand die reeds de Master heeft behaald dan wel aantoonbaar over dat niveau beschikt.

HBO

Verder is het niet mogelijk om het begrip 'hbo' te gebruiken als het niet om een formele hbo-opleiding gaat. Dat gebruik is ook te zien bij het communiceren met begrippen als 'hbo-niveau', 'kort-hbo' en 'hbo-modules'. Zoals gezegd, het is aan de overheid om snel duidelijkheid te scheppen.

2 VSNU en LLO - website

Eveneens genoemd in de brief van de minister is het initiatief van de universiteiten, verenigd in de VSNU, om het aanbod te formuleren:

<https://vsnu.nl/aanbod-leven-lang-ontwikkelen.html?ds-preview=89db74ed3d4710edbc35d68f223ac6fb>

Deze website wordt ingeleid met:

"Hieronder is het aanbod van de Nederlandse universiteiten te vinden op het gebied van AI/ICT en ondernemerschap. Door op de naam van de cursus te klikken, word je doorgeleid naar de pagina van de instelling. Daar staat alle informatie en kun je je inschrijven. Het betreft aanbod voor het collegejaar 2020 – 2021. Als je geïnteresseerd bent in aanbod in andere sectoren, verwijzen we je door naar de pagina's van de verschillende universiteiten."

Na het hebben gelezen van het commentaar bij de website van de VH, zal het niemand van de lezers verbazen dat de daar gemaakte opmerkingen als het ware 'copy-past' hier kunnen worden vermeld.

In de lijst van aanbieders staat ook de Open Universiteit. Prima want daarvan zegt de minister in haar brief:

De bekostigde ho-instellingen ontvangen geen bekostiging voor studenten die losse modules volgen, omdat modulaire deelname alleen in het niet-bekostigde contractonderwijs mogelijk is. Uitzondering hierop is de Open Universiteit (OU); bij de OU is bekostigde deelname aan 'losse modules' van wo-opleidingen wel mogelijk.

Alle andere genoemde universiteiten mogen dus onder de eigen naam geen cursussen aanbieden die worden bekostigd. Maar ze hebben ook geen accreditatie voor die cursussen als zodanig en daarom is het gebruik van de naam van de universiteit zeer discutabel – en naar onze mening formeel verboden ('suggestief gebruik').

Overigens mag de OU ook hbo-opleidingen aanbieden, en dus delen daarvan.

Opmerking in de zijlijn over verdwijnen van beroepen op hoog niveau

Een van de links bij de VSNU-website verwijst naar wat er gebeurt rond AI, Artificial Intelligence. Kijk maar: <https://nlaic.com/>

Dit alles is zeer interessant en van groot belang voor de komende tijd. Zo stond nog maar kort geleden in de Volkskrant een interview waarbij werd gesteld dat ook beroepen in de advocatuur, de verdere rechtspraak en aanverwante vakgebieden op termijn zodanig worden ingevuld met AI dat er veel minder mensen nodig zijn. Door gebruik te maken van allerlei bronnen en het analyseren van cases kan veel 'kunstmatig' worden afgehandeld.

Die ontwikkeling zal ook worden doorgetrokken naar andere sectoren, inhoudende dat tevens op de hogere niveaus klappen zullen vallen. Daarom moeten we, zo wordt gesteld, toch gewoon veel meer investeren in het werk waarbij de mens, het handwerk en de daarbij behorende denkkracht moet worden ingezet. Dat is dan vaak het mbo, maar het kan ook de Ad-opleiding zijn...

Overigens popte bij het doornemen van deze website een interview op met iemand die bij de AI betrokken is, met de volgende inleiding als het gaat om de functie. Je kunt je afvragen hoe dit is uit te leggen aan een leerling in het voortgezet onderwijs, met betrekking tot de beroepskeuze:

"Ik ben advocaat bij (...), gespecialiseerd in arbeidsrecht en geef leiding aan de sectie Employment & Pensions. Binnen (...) ben ik hoofd van de Sectorgroep Technology, Media & Communications in Nederland en verantwoordelijk voor ons Corporate Social Responsibility beleid op het gebied van Technologie en Innovatie."

3 Website private aanbieder(s)

Niet genoemd door de minister maar wel goed om hier te vermelden, is de lancering van een website die te herleiden is naar private aanbieders. Het is een domeinnaam die heel simpel en dus effectief is:

www.opleiding.nl

Vervolgens staat er de volgende inleiding op de website:

"Opleiding.nl is een initiatief van de grootste werkgerelateerd opleiders van Nederland. Samen bieden ze alle opleidingen en trainingen aan die je nodig kunt hebben voor je werk, binnen alle mogelijke branches en op alle niveaus. Jaarlijks leiden deze opleiders zo'n 200.000 werkenden op. Zij krijgen daarbij les van ruim 3.500 docenten, die zelf ook werken in het vakgebied waarin ze lesgeven. Deze opleiders zijn allemaal bekende namen bij werkgevers. Sterker nog, meer dan 15.000 organisaties besteden hun eigen opleidingen en trainingen uit aan een van de opleiders achter Opleiding.nl. Opleiding.nl is officieel partner van werkgeversorganisaties VNO-NCW en MKB-Nederland. Dat betekent dat een opleidingskeuze via Opleiding.nl gesteund wordt door de werkgevers van Nederland. Samen werken we aan een levenlang ontwikkelen, een goed perspectief voor jou in je carrière."

Website van de NCOI-groep

Nieuwsgierigheid is altijd goed, om te bezien wie dan die opleiders zijn. Er wordt een lijst gegeven van de betrokken instellingen, maar de goede verstaander en volger van het private nieuws in de afgelopen jaren kan al snel achterhalen dat het (vooral) gaat om de merken die vallen onder de NCOI-groep. Denk aan ISBW, LOI, Schoevers, SRM, NCOI, enz.

Het is derhalve een partnerschap van deze groep als geheel met de werkgeversorganisaties. Die werken, zoals bekend, via de branches ook samen met de bekostigde hogescholen. Zouden VNO-NCW en MKB-Nederland dan ook niet samen een partij kunnen zijn die alles bij elkaar zet en op die wijze probeert te komen tot afstemming en stroomlijning?